GAZETA KRAKOWSKA

Nro 92.

Z Krakowa dnia 16 Listopada 1823 Roku w Niedzielę.

Z Petersburga d. 7 Października. d. k.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

Cesarz Jegomość i Wielki Xiąże Mikołay przybyli do Bobroyska: Monarcha dnia 12 o godzinie 8 wieczorem; a Jego Wysokość d. 8 o 1wszey z południa. Dnia 13 raczyli oglądać rozłożone tu woyska 9 dywizyi pieszey i 3ciey brygady pijonierów, szpital, twierdze i szańce Fryderyka Wilhelma, a ze znalezionego w nich urządzenia i porządku Cesarz Jegomość był bardzo zadowolniony. Dnia 14 po wysłuchaniu Mszy Stey znaydowali się na zmianie straży; potem oba Wysocy podróżni w dalszą udali się drogę.

Z dnia 14go na 15sty Września o godzinie 1 z północy Cesarz Jegomość przybył do Słukca, gdzie też miał nocleg. Nazaiutrz po wysłuchaniu Mszy S. w cerkwi S. Tróycy, o godzinie 10tey w dalszą udał się drogę.

Dnia 16 o godzinie 10 wieczorem, w pożądanym stanie zdrowia, przybył Jego Cesarska Mość do Brześcia Litewskiego; Jego Wysokość Wielki Xiążę Jegomość Mikołay d. 14, a Jego Królewska Wysokość Xiążę Pruski Wilhelm d. 15 Września. D. 17 raczyli bydź obecnemi, tak Jego Cesarska Mość iako też Wielcy Xiążęta: Konstanty, Mikołay, Michał, Jego Królewska Wysokość Xiążę Pruski Wilhelm i Namiestnik Poznański Xiążę Radziwiłł, na przeciąganiu w paradzie woysk oddzielnego korpusu Litewskiego i Polskiey armii; d. 18 na ćwiczeniu pływania strzelców Austryiackich i Rossyyskich na rzece Bugu; na manewrach, które w okolicach Brześcia trwały od godziny 3 z północy do 9tey wieczorem; a d. 20 o godzinie 9tey z rana Cesarz Jegomość wyiechał na trakt Wołyński do miasta Kowla; Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Michał d. 18 Września o 2giey z północy wyiechał do Połągi.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Mikołay d. 21 Września o 8mey wieczorem wyiechał z Brześcia traktem Petersburgskim do Dyneburga; a J. Królewska Wysokość Xiążę Pruski Wilhelm d. 22 o 7 z rana do Petersburga.

Jey Królewska Wysokość Xiężniczka Karolina Wirtemberska, towarzyszona przez Jego Cesarską Wysokość Wielkiego Xięcia Michała, przybyła do Narwy d. 29 Września o 11 przed północą spotkaną przez Gubernatora Cywil: Petersburgskiego Radcę Taynego Szczerbi-

nina, sprawuiącego obowiązki Marszałka gubernialnego, Radcę Taynego Rodonifikina, Marszałka Powiatowego Pułkownika Albrechta i Inspektora Poczt Rzeczywistego Radcę Stanu Dolwę Dobrowolskiego, a po weyściu do pokoiu domu pocztowego, wszystkie te osoby i urzędnicy woyskowi przedstawiani byli Jey Królewskiey Wysokości przez Wielkiego Xiążęcia Michała. O godzinie 11stey Jey Wysokość wyiechała z Narwy, a o 4tey z południa przybyła tu na 4tą stacyią Kuskowo o wiosrt 30 od Narwy oddaloną, dokąd raczyła przybyciem swem uprzedzić Nayiaśnieysza Cesarzowa Jeymość Maryia Fedorowna. W Kaskowie był obiad. O godzinie 6 wieczorem Cesarzowa Jeymość wyiechała do Gatczyna, przeprowadzona przez Inspektora Poczt Doliwę Dobrowolskiego, ktoremu raczyła oświadczyć szczególnieysze zadowolenie i podziękowanie za iego czynność i należytą sprawność we wszystkich względach. Jey Wysokość Xiężniczka Wirtembergska, po noclegu w domu pocztowym na stacyi Kaskowa, dnia 30 Września o 10tey z rana oświadczywszy także podziękowanie P. Inspektorowi Poczt i Gubernatorowi Cywilnemu, w dalszą wyiechała drogę, a o 1wszey z południa wiechała do pałacu Gatczyńskiego, gdzie przyiętą została przez Nayiaśnieyszą Cesarzową i nader liczny orszak, wśród odgłosów muzyki i okrzykow ura!

Dnia 19 Września o 2giey z południa przybył do Czernichowy Hrabia Alexy Andrzejewicz Arakczejew, stanął w domu Hrabiego Kuszelewa Bezborodki, gdzie przyymował urzędników woyskowych i cywilnych. Tegóż dnia Hrabia był w Cerkwi Przemienienia Pańskiego znamienitey dawnością swoią, oglądał wszystkie tuteysze zakłady i odwiedził Biskupa tuteyszego Laurentego, potem odwiedził P. Gubernatora Cywilnego. Nazaiutrz o godzinie 6 z rana wyiechał na trakt Kijowski.

Z powodu nadchodzących elekcyy obywatelskich w gubernii Czernichowskiey, d. 20 Września przybył do tego miasta z Pułtawy Woienny Gubernator Małorossyyski Xiążę Repnin i zaczęli się zieżdzać obywatele.

Kommissyia umorzenia długów Państwa, trzykrotnie przez gazetę Petersburgską ogłasza wezwanie urzędników i służących, wiedzy morskiey i woyskowey, którzy się znaydowali na eskadrze Vice-Admirała Sieniawina, na morzu środziemnem, a dotąd pomiędzy zdobyczowych nie otrzymali, ażeby dla ich uzyskania do tey stawili się kommissyi, a zabitych następcy z prawnemi dowodami, w przeciągu iednego roku mieszkaiący w kraiu, a dwoch lat będący za granicą; po upłynieniu którego terminu, nikomu iuż pieniądze zaborowe wydawane nie będą. Po tem wezwaniu następuie lista powoływanych, zaymuiąca 4 i pół arkuszy imion samych.

— Dnia 9. —

Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość d. 20 Września o wpół do 11stey w nocy, w pożądanym stanie zdrowia przybył do miasta Kowla, i był spotkany u rogatek przez Horodniczego Kowelskiego, a przed cerkwią przez duchowieństwo Grecko-Rossyyskie z Krzyżem S. i z wodą święconą. Nazaiutrz z rana o godzinie 9tey Marszałek Powiatowy przedstawił Cesarzowi Jegomości urzędnikow i obywa-

teli stanu szlacheckiego, z któremi Nayiaśnieyszy Pan bardzo łaskawie rozmawiać raczył. Nakoniec dla podoficerów i żołnierzy inwalidów kompanii Kowelskiey, która straż utrzymywała po rublu dać rozkazał, a gospodarzowi domu, w którym Nayiaśnieyszy Pan raczył mieć swóy pobyt, Sędziemu Wolskiemu i Horodniczemu Kowelskiemu, który prosił Jego Cesarskiey Mości, ażeby raczył bydź Oycem chrzestnym nowo narodzonego syna, raczył darować brylantowe pierścienie. Nayiaśnieyszy Pan w dalszą drogę wyiechał traktem do Ostroga.

Dnia 21 Września w południe Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość Wysokiem przybyciem Swem udarował miasto Ostrog. U rogatek spotkany był przez Horodniczego i odprowadzony do przygotowanego dla siebie domu. Przy cerkwi S. Parascewii Piatnickiey, spotkany Monarcha przez Biskupa dyecezalnego Stefana, z Archimandrytami i dalszem duchowieństwem znakomitszem i krótką przemową został powitany. Cesarz Jegomość po ucałowaniu Krzyża, przeprowadzony przez dowódcę korpusu, tudzież dowódców dywizyynych brygad i pułków, do domu właściciela miasta Ostroga, Xcia Karola Jabłonowskiego, gdzie też miał nocleg. Cesarz Jegomość raczył gospodarza domu udarować pierścieniem brylantami ozdobionym, a rządzcę tego maiątku złotym zegarkiem, ludzi zaś dworskich znacznym podarkiem w pieniądzach. Nadto mieszkaiący w tamteyszym powiecie cudzoziemiec fabrykant, za ofiarowane Jego Cesarskiey Mości próby 176ciu farb różnego gatunku do farbowania sukna przezeń wynalezionych z roślin kraiowych, udarowany został w nagrodzie pierścieniem brylantowym. Potem Monarcha w pożądanym stanie zdrowia, w dalszą podróż do Zasławic udał się o godzinie 9tey z rana.

Dnia 21 Września Cesarz Jegomość przybyciem swem miasto Łuck udarować raczył. Mieszkańcy dowiedziawszy się, że dnia tego Monarcha przybędzie, od rana samego zebrali się przy stancyi pocztowey i z niecierpliwością oczekiwali tak szczęśliwey dla siebie chwili. Jego Cesarska Mość przybył tu z południa o godzinie 4tey, spotkany przez duchowieństwo, wśród odgłosu dzwonów wszystkich kościołów. Nayiaśnieyszy Pan ucałowawszy Krzyż przez duchowieństwo wyniesiony, odwiedzeniem swem uszczęśliwił Biskupa Łuckiego i Zytomirskiego Cieciszowskiego, u którego kwadrans zabawiwszy, i po zmianie koni, łaskawie oświadczywszy zgromadzonemu ludowi swe zadowolenie, w pożądanym stanie zdrowia, udał się na trakt do Dubna.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Mikołay i Jego Królewska Wysokość Xiąże Pruski Wilhelm, w podróży z Brześcia Litewskiego do Petersburga przybyli do Pskowa d. 27 Września o 6tey wieczorem, i po zmianie koni w dalszą udali się podróż; dnia zaś 28 w południe przybyli do Ługi, zkąd po obiedzie o 5tey z południa, w dalszą wyiechali podróż do Petersburga.

Od granic Hiszpańskich d. 26 Października

Dziennik Bordeaux donosi, iż Xże. Angouleme wstawił się do Króla o ułaskawienie wszystkich Hiszpanów w niewolą Francuzką zabranych.

Pomiędzy choremi w Szpitalu Perpignanu znayduie się 396 Włochów i Piemontczyków, a między niemi podpułkow: Pacchiavotti, drugi dowodca byłego w Piemoncie bataliionu wolności. D. 16 był w nogę raniony i niechciał dozwolić iey urznąć, a zatem wątpią o iego wyzdrowieniu. Dway iego ziomkowie okradli go, przemieniwszy złoto, które miał w łóżku, na monetę srebrną. Coż można sądzić o tak niewiernych ludziach względem własnego dowódcy!

— D. 28 —

W Baionie miano d. 25 wiadomość że Riego w więzieniu Madryckim umarł. Liczba przybywaiących tam z Hiszpanii, wychodniów pomnaża się codziennie.

Małżonka Lorda Strangford, Posła w Stambule, przybyła ku końcowi bieżącego miesiąca do Marsellii. — Przybył tam także mowca umiarkowanego stronnictwa w Stanach Martinez de la Rosa i udaie się do Włoch.

Xże Hohenlohe, dowodca trzeciego korpusu woyska Pireneyskiego, iest śmiertelnie chory.

Z Madrytu d. 24 Października.

Do 18 b. m. Rodzina Królewska znaydowała się ieszcze w naylepszym stanie zdrowia w Sewilli. — Podróż N. Króla ztamtąd do naszey stolicy oznaczona iest iak następuie: D. 23 do Carmona, d. 24 do Eciia, d. 25 do Kordowy, gdzie przez dnie 26, 27 i 28 zabawi; d. 29 do Aldea del Rio, d. 30 do Anduiar. Tu do 2 Listopada wypocznie. D. 3 przybędzie do Baylen, d. 4 do Carolina, d. 5 do Santa Cruz, d. 6 do Valdepenas, d. 7 do Manzanares, d. 8 do Madrydeies, d. 9 wypoczynek tamże, d. 10 do Rempleque, a d. 11 do Araniuez. Podług prywatnych listów uda się J. K. M. z Araniuez do Toledo, a dopiero d. 19 do stolicy wiedzie.

Mówią, iż wyrok Królewski pod d. 4 Października w Xeres wydany, znacznie złagodzony zostanie.

Na list Jenerała Larochjaquelin do konstytucyynego Jenerała Placencia, iż po oswobodzeniu Króla niemoże go iako nieprzyiaciela uważać, odpisał ostatni, w obowięzuiących wyrazach, iż oczekuie tylko na rozkaz J. K. Mci, lecz bez niego w żadne weyść niemoże układy.

Mieszkańcy Waladolidy niechcieli konstytucyyney osady z Ciudad Rodrigo wpuścić do miasta i władze przychyliły się do ich życzeń.

Rektor uniwersytetu w Oviedo zabronił doktorom, magistrom i professorom, którzy okazali przychylność swoią do konstytucyi, pełnić dalеy swoich obowiązków, a studenci, którzy podobnież obiawili uczucia lub w milicyiach służyli nie będą do nauk uniwersytetowych przypuszczonemi.

Do Gibraltaru od opuszczenia przez Króla Kadyxu przybyło ztamtąd 480 osób oboiey płci należących do rewolucyi, a pierwey przybyłych wynosiła iuż liczba 1000. Wszędzie widzieć ich można iak żydów po ulicach chodzących, ponieważ nie maią się czem zatrudnić. Pomiędzy niemi znayduie się także Bertrand de Lys; lecz siedzi w więzieniu za dług iednemu z Hiszpanów 20 do 30,000 piastrów, a nikt nie chce za niego zaręczyć. Jnni wierzyciele nie zaniedbaią pewnie także na niego nalegać. Oto iest los człowieka, któremu przypisywano milliono-

wy maiątek, i który myślał tylko o zebraniu więcey złota, niżeli znayduie go się w szychtach Perskich.

— D. 26. —

Wyrok Królewski pod d 18 b. m. w Sewilli wydany nakazuie oddalenie na zawsze od służby podofficerów i żołnierzy, którzy podczas teraźnieyszey woyny dostali się w woienną niewolą. Jenerałowie kapitani baczne oko na ich postępowanie za powrotem do domów mieć maią.

Morska nasza siła w tak nędznym przez Stany zostawiona została stanie, iż Jenerał Bourmont przez litość żołnierzom morskim dać musiał dla zasilenia ich na kilka dni 3000 racyy.

Przed kilku dniami poszło ztąd do Sewilli kilkanaście powozów dla rodziny Królewskiey, ponieważ Lopez Bannos zostawione tam przy wyieździe Króla do Kadyxu spalić kazał. Przyymowane iuż także są osoby dla Dworu Królewskiego.

Od snuiących się ieszcze po kraiu lub w twierdzach zamkniętych woysk konstytucyynych wiele ieszcze kray cierpi. Caceres (w Estramadurze) któremu niedawno zagroził Empecinado, doznało wielkiego nieszczęścia. Na wiadomość, że zbliża się na nowo do miasta, wyszli przeciw niemu mieszkańcy, lecz tak daleko się zapędzili, iż Empecinado wpadł tymczasem z boku do miasta. Rozkazał zaraz rabować i całą ulicę Morós z wielu okolicznemi domami i klasztorem Franciszkanów spalił. Sto siedmdziesiąt osób różnego wieku zginąć miało w płomieniach. Liczbę zamordowanych podaią ieszcze większą, ponieważ miano nawet chorych w szpitalach nie oszczędzać. Milicyie ochotników Madryckich i Toledo maią tak okrutnie pod Empecinado przeciw swoim współziomkom postępować. Casteldorius, gubernator Badaioz, i Torrios, gubernator Kartageny, wzbraniaią się bydź posłusznemi rozkazowi Króla. Ostatni miał nawet spalić ten rozkaz. Kartagena ogłosiła się nawet, iak dodaią, niepodległą, i Romero Alpuente, ieden z nayprzesadnieyszych członków w Stanach znaydować się tam ma i przybrał tytuł konsula. — Ballasteros podług listów z Sewilli wymazany iest na zawsze z officerami swemi z pocztu woyskowego i powrócił iuż do życia prywatnego.

Miasto Peniskola (w Walencyi) poddało się władzy Królewskiey.

Jenerał Alava pozostał z 3 innemi deputowanemi w Kadyxie, lecz ma do Anglii odpłynąć.

D. 4 czyli 6 Października posłać z Kadyxu miano bryg Królewski do wysp Balearskich, które ieżeli nie poddadzą się władzy Królewskiey, wysłane przeciw nim będzie woysko Francuzkie.

Z Paryża d. 29 Października.

Główna kwatera woyska naszego znaydowała się, d. 20 Października w Anduiar, a d. 21 w Baylen. Woyska nasze napotykały oddziały rozbroionego korpusu Ballasterossa, które naywiększe uszanowanie dla Xcia Angouleme okazywały, nazywaiąc go łagodnym i łaskawym Zwycięzcą!

O układach z Miną podaią następuiące szczegóły: D. 17 Października posłał Mina do główney kwatery Xcia Conegliano (Marsz. Moncey) w Soria Pułkownika Espang - Monsserrat; chciał w

prawdzie oddać Barcelonę; ale iego warunki nie były do przyięcia. Odrzucił ie Xże i dał mu ostateczną odpowiedź. O godzinie 5 z południa powrócił pułkownik i prosił o przysłanie jenerała, któryby ułożył się z Miną. Pułkownik zaproszony został przez Xcia do stołu. Nazaiutrz d. 18 poiechał jenerał Berge do Barcelony, gdzie o godzinie 8 z rana przybył i z honorami był przyięty; w wieczór powrócił z proiektem do kapitulacyi. Lecz d. 18 właśnie przybył goniec z Kadyxu z rozkazem do Xięcia, aby Minie nie udzielał żadnych szczególnych warunków, ale wezwał Barcelonę do poddania się na podobnych warunkach iak Kadyx. Wiadomość tę zawiózł Jenerał Berge d. 19 do Barcelony, i odebrał odpowiedź: że Barcelona będzie się bronić. Lecz potem przybyło znowu kilku wysłańców z Barcelony, których Xże nieprzyiął, ieżeli nieprzywiozą bezwarunkowego poddania się twierdzy. Tym czasem d. 21 w wieczór Pułkownik Monserrat przyięty przez Xcia został. Zapewniaią, iż Xże zezwolił na pochlebne warunki dla Miny; wyznaczył mu nawet okręt do oddalenia się na nim z swoią rodziną i rzeczami. Lecz Mina ich nie przyiął, czego zapewne żałować będzie. Przygotowania do obleżenia Barcelony niebyły nawet na chwilę wstrzymane: z Figueras i Francyi przybyło 100 dział przed tą twierdzę, i oprócz tego Marszałek polny, Jenerał artyleryi Bouchu, posłany tam został przez Xcia Jeneralissim z 50 wielkiemi działami.

Po podpisaniu kapitulacyi względem Leridy przez Pułkownika Francuzkiego Tolose, żądali tamteysi konstytucyyni officerowie pozwolenia, aby mogli z łona swego wysłać officera w towarzystwie Francuzkiego do Madrytu, dla przekonania się o wszystkich grożących im niebezpieczeństwach. Lecz zaledwo ci officerowie odiechali i Marszałek Lauriston odciągaiąc z woyskiem za Leridę zaszedł, gdy zbuntowały się milicyie i kroki nieprzyiacielskie na nowo rozpoczęły. Na wiadomość o tem wrócił Marszałek, opasał Leridę i kazał osadzie oświadczyć, iż natychmiast rozpocznie oblężenie twierdzy, ale ieżeli choć jeden Francuz podczas tego oblężenia zginie, cała osada przy wzięciu twierdzy wyciętą zostanie. Oświadczenie to nie było bezskuteczne. Lerida otworzyła bramy i woyska nasze ią osadziły. Marszałek Lauriston poszedł potem z całą artyleryią swoią przeciw Tarragonie.

Nadeszło iuż także urzędowe doniesienie do Ministra woiennego, że twierdza Urgel d. 21 Października o godzinie 6 z rana Jenerałowi Baronowi Hurel oddaną została, a Gubernator Vigo z całą osadą poszedł tegoż dnia do Mont-Louis. Żołnierzom nie chcącym bydź do Francyi poprowadzonym, wolno iest udać się do swych domów. Osada wynosiła wraz z officerami 916 głów i miała ieszcze na 2 miesiące żywności.

Podług Dziennika Goniec sam Miguel odebrał sobie życie, nie maiąc nadziei, aby z ciężkiey rany mógł bydź wyleczony.

Z wielu stron donoszą i nawet godny wiary Dziennik Sporów potwierdza, że dotychczasowy Minister woienny, Xże Belluny, nie przyiął poselstwa do Wiednia. Hr. Lusignan, iego adjutant, miał przywieść iuż tu iego w tey mierze oświadczenie. Jakoż dzisieyszem rozporządzeniem mianował Król Xcia Belluny Ministrem stanu i członkiem tayney rady.

Baron Damas przybył tu d. 27 b. m. i objął już obowiązki Ministra woennego.

Monitor pod d. 26 i 27 b. m. wylicza, iż od r. 1816 i 1817 na Martynice znayduie się 75 opuszczonych spadków. — Pod wyspą d' Aix zgromadzaią się kupieckie okręty, które powiozą woyska do Martyniki, Gwadalupy i Senegalu.

Dziennik Gwiazda donosi z Marsellii, iż pokazuią się tam już skutki polityczney w Hiszpanii zmiany.

Przed niejakim czasem pisma Angielskie doniosły, iż sławny nasz natury badacz P. Bonpland w swey podróży w południowey Ameryce przez woyska P. Francia, naywyższego dyrektora Paraguaiu był napadniony i poymany. Naynowsze iednak listy z Montevideo zapewniaią, iż P. Bonpland iest wolny, znayduie się w dobrym stanie zdrowia i poświęca się pilnie naukowym celom.

W St. Quentin umarł bogaty człowiek, który 3cią część do 900,000 Fr. wynoszącego swego maiątku na dobroczynne przeznaczył cele.

PP. Branville i Paulmier trudnią się teraz wydaniem nowey mappy Francyi w mieysce wielkiey Kassiniego. Składać się będzie z 90 kart. Dwa pierwsze oddziały już wyszły i zdobi ie dokładność i piękny sztych. Co 3 miesiące wyydzie ieden oddział z 3 kart złożony i kosztuie illuminowany na zwyczaynym papierze 12 a na welinowym 15 Fr. Cały zaś atlas kosztować będzie do 450 Fr.

Pisma tuteysze przed kilku dniami ogłosiły następuiący statystyczny opis różnych prowincyy południowey Ameryki przez sławnego Barona Alexandra Humboldt zrobiony i w trzecim tomie iego podróżów umieszczony: 1) Hiszpańsko-Amerykańskie posiadłości: Mexyk, Guatimala, Kuba, Portoriko, Kolumbia, Peru, Chili i Buenos-Ayres obeymuią na przestrzeni 371,380 mil kwadratowych dusz 16,785,000. — 2) Portugalsko-Amerykańskie posiadłości (Brazyliia) na 256,990 mil kwadratowych 4 mill. dusz. — 3) Amerykańsko-Angielskie posiadłości na 174,300 kwadratowych milach dusz 10,220,000.

Pod napisem: *Topografia medyczna Paryża* wyszło tu pisemko Doktora med. Lachaise, w którem opisuie mieyscowe choroby mieszkańców stolicy, ich przyczyny i sposoby im zapobieżenia.

— Dnia 31. —

Główna kwatera woyska naszego znaydowała się d. 22 w Carolina, 23 w Santa-Cruz, a d. 24 Manzanares.

Jenerał Ambrugeac przybył z 1400 ludzi gwardyi Królewskiey i 1100 od 2go lekkiey pułku piechoty d. 29 b. m. do Brestu, a dniem pierwey przybyły tamże woienne okręty Kolos i Trydent, trzy fregaty i dwie korwety pod dowództwem Viceadmirała Barona Duperre z 2500 ludzi, które d. 17 z Kadyxu odpłynęły.

D. 24 b. m zawarty został przed Barceloną rozeym, a 25 przyięte zostały warunki kapitulacyi, które rościągaią się razem do Hostalrich i Tarragony. Woyska nasze obięły te twierdze. Mina oświadczył, iż Król Hiszpański na iego wierze i przychylności polegać może.

Papiery nasze poszły podczas woyny od 72 do 93 za sto, a podczas pokoiu spadły na 93.

Dziennik Sporów zawiera artykuł o Hiszpanii i Grecyi, którego treść iest następuiąca: Naturalną iest rzeczą, iż publiczność bardzo ciekawie szuka doniesień z Hiszpanii, ale także można po

kilku dniach po poddaniu się Kadyxu żądać zaprowadzenia w Hiszpanii należytego porządku. Cóż kolwiek bądź iednak mówią pewną iest rzeczą, że radcy N. Króla naszego i Xże Jeneralissim utrzymuią przeważaiący wpływ w Hiszpanii; wid ieć to można z złagodzonych stósownie do wspaniałey polityki wydanych w Puerto Santa Maria, Xeres i Sewilli przez namiętności poddanych wyroków. Trudnią się teraz ułożeniem woyskowey umowy względem stósunków woyskowych między Francyią i Hiszpaniią, które bez uciążenia Francyi będą zapewne korzystnemi dla Hiszpanii, i oswobodzeni przez nas sąsiadowie zobaczą w nich nową dobroczynność. Hiszpaniia weźmie na ówczas przykład z Francyi, zaprowadzi stały i umiarkowany rząd monarchiczny, a z nim ustalony zostanie honor, publiczne zaufanie i kredyt kraiu. O Dobro Hiszpanii nie zachodzi już żadna obawa. Jeżeli zaś w południowey Ameryce szukać chcemy powodu do waśni, tedy wiedzieć należy, iż Angliia nie uznaie niepodległości osad Hiszpańskich ani o tem uznaniu innem Europeyskiem Mocarstwom nie donosi. Po długich doświadczeniach uznała tylko Angliia potrzebę posłania do południowey Ameryki ajentów dla wspierania handlu swoich poddanych. Jakżeby przypuścić można, aby Angliia bez poprzedniczego się zniesienia z innemi Eropeyskiemi Mocarstwami, wczem naywięcey interessowaną iest Hiszpaniia, uznać mogła 5 do 6 nowych kraiów, liczących do 17 millionów mieszkańców, przez co nadweręźoną byłaby równowaga gabinetów? Nadzieie rewolucyi są czcze. Pokóy Europy oparty iest na pewnych zasadach; nigdy nie zachodziła pomiędzy gabinetami większa iedność i nigdy nie miały większego powodu do trzymania się razem jak teraz. Na wschodzie tylko Europy pali się ieszcze; lecz i temu pożarowi, który z natury swey nie iest przeznaczony do szerzenia się daley, będą zakreślone granice. Zachodzące między Rossyią i Portą waśnie zdaią się bydź załatwiane i Rossyia przybiera znowu względem Porty przyiacielską postawę.

Mówią, iż Hr. Toreno odebrał pozwolenie założenia w Paryżu swoiego mieszkania.

Znany z politycznych dzieł P. Billecoque wydał teraz pisemko: O wpływie woyny Hiszpańskiey na utwierdzenie prawey Dynastyi i konstytucyyney Monarchii Francuzkiey. Jako główną zasadę wystawia w tem pisemku, iż Dynastyia im iest prawnieysza, tem więcey dla swych poddanych iest oycowską.

Malarz Horacy Vernet odebrał zlecenie odmalowania wystawiaiącego opanowania Trocadero.

Skaliczony na polowaniu Xże Fitz-James wyszedł z niebezpieczeństwa i będzie na rękę wyzdrowiony.

Xże Rovigo (jenerał Savary) wydał pamiętniki o zamordowaniu nieszczęśliwego Xcia Enghien. Lecz zaledwo wyszły na widok publiczny zaraz całe wybicie w liczbie 4000 zabrane zostało D. 30 wyszło drugie ich wydanie. — Mówią, iż były Minister pod owczas, Xże Talleyrand, wyda ich sprostowanie. Sawary miał posłać Królowi rękopism, który przeczytawszy go z uwagą, iak się zdaie nie poganił.

D. 30 Października Rosini z swoią małżonką z domu Colbron i Tenorystą Dawid przybyli tu. Ostatni spodziewa się, iż przy teatrze włoskiem umieszczony zostanie.

Sługa 12 lat u pewney damy służąc, zamordował ią nożem, dla opanowania znaczney kwoty pieniędzy, które przy sobie miała. Wyprawił kucharkę dla zakupu potrzebnych rzeczy, ponieważ Pani miała mieć na obiad gości, ale kucharka nie wyszła ieszcze z domu, gdy usłyszała krzyk swey Pani. Pobiegła na iey pomoc, lecz zaledwo własne życie potrafiła przeciw morderćy uratować poki na iey krzyk więcey ludzi nie przybyło i złoczyńcę pochwycono.

DODATEK
DO № 92.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z Krakowa Dnia 16 Listopada 1823 Roku w Niedzielę.

Ze Lwowa d. 4 Listopada.

Seym Galicyyski na r. b. 1823 rozpisany, zagaiony został uroczyście d. 15 z. m. Października.

C. K. Kommissarze nadworni iako to: JW. Jgnacy Hrabia Skarbek, naywyższy Sokolnik koronny, oraz Komandor orderu Ces. Austr. Leopolda, i JW. Kajetan Uruski, Miecznik koronny, udali się dniem wprzódy w uroczystym orszaku do Prezesa Zastępcy w Wydziale Stanowym, Jana Kantego Hrabi Stadnickiego, któremu Prezydenctwo na Seymie tegorocznym zdane zostało z powodu nieobecności Gubernatora kraiowego i Galicyyskich Stanów Prezesa, JW. Hrabiego Taaffe, który z naywyższego rozkazu, N. Panu do Czerniowiec towarzyszył.

W dniu zagaienia Seymu, C. K. woysko i milicyia mieyska stanęły w paradzie.

O godzinie 10 udał się JW. Hrabia Stadnicki do Zgromadzenia Seymowego, i po odczytaniu naywyższego reskryptu Cesarskiego do siebie wydanego, miał mowę i mianował Deputacyią po JWW. Kommissarzy Seymowych.

Do tey należeli: WJX. Józef Kawaler Wicosławski Kanonik i Deputowany Kapituły Przemyślskiey Obrz. Łac. JW. Piotr Hrabia Wodzicki Deputat Stanowy, JW. Józef Kawaler Horodyski Szambelan J. C. K. Mci i C. K. Radca, oraz Burmistrz Lwowski JP. Jan Hofmann.

Po wyprawieniu tey Deputacyi, JW. Roman Baron Karnicki honorowy Deputat w Wydziale stanowym, odczytał urzędowe zdanie sprawy o czynnosciach Wydziału z roku zeszłego i ich skutku.

Wiazd uroczysty JWW. C. K. Kommissarzy nadwornych nastąpił sposobem zwyczaynym o' godzinie 11tey. Na wstępie przyymowali ich: JW. Prezes Seymowy i JWW. Dygnitarze koronni i zaprowadzili ich do przeznaczonych im krzeseł.

JW. Kommissarz Seymowy Hrabia Skarbek miał mowę, wśród którey Aktuaryiusze Seymowi odczytali naywyższe reskrypta w Polskim i Niemieckim języku.

Po mianym powtórnym głosie przez JW. Prezesa Seymowego, JWW. Kommissarze Seymowi odiechali. Poczem JW. Prezes Seymu, JWW. Urzędnicy koronni i wszyscy obecni tu Stanowi oddali

uroczyste odwiedziny JW. pierwszemu C. K. Kommissarzowi.

W dniach 17 i 18 b. m. obradowały Stany nad Królewskiemi Postulatami i załatwiały inne ieszcze sprawy, do obrębu ich działalności n leżące.

D. 20go nastąpiło zamknięcie Seymu. Do odprowadzenia JWW. Kommissarzy wyznaczona była Deputacyia, mianowicie: WJX. Gabryiel Dubowiecki Kanonik i Deputowany Kapituły Lwowskiey Obrz. Grec. JW. Jan Wincenty Hrabia Bąkowski, W. Klemens Kawaler Rudnicki i drugi Deputowany mieyski na ten Seym wyznaczony JP. Józef Schnayder.

Po odwiedzeniu i odprowadzeniu JWW. Kommissarzy Seymowych z temi samemi uroczystościami, jak przy zagaieniu Seymu, mieli znowu mowy: JW. ekrzes Seymu składaiąc uchwały Seymowe, obadway JWW. Kommissarze i na mieysce nieprzytomnego dla słabości czynnościom Seymowym JW. JX. Arcybiskupa i Prymasa Królestwa, JO. Xiążę Ludwik Jabłonowski.

Po ukończeniu tych, powrócili do siebie w uroczystych obrzędach JWW. Kommissarze i odbierali znowu uroczyste odwiedziny.

Z Londynu d. 28 Października.

Rozeszła się wczoray wieść, iż Rząd wydał rozkaz do uzbroienia pewney liczby woiennych okrętów która szkodliwy wpływ miała na papiery i znacznie spadły. Lecz Gazeta Ministrowska Goniec oświadcza, iż oprócz dwóch liniiowych okrętów, które z woyskiem do zachodnich Indyy popłyną, żadnych więcey nie nakazano uzbraiań. Na to wyraźne zapewnienie podniosły się cokolwiek papiery, ale dawney ceny niedoszły.

Od zamieszkania Króla w Windsor przywrócony został dawny zwyczay, iż dla mieszkańców Londynu otwarty iest co niedziela tamteyszy terras, który licznie odwiedzaią.

Gazeta *Times* donosi z listów z Paryża, iż odstąpiono proiektu odzyskania orężem osad Hiszpańskich; ale chcą ie przez układy nakłonić do opłacania Hiszpanii rocznie znaczney summy i dozwolenia wolnego handlu iey poddanym. Inne narody maią także bydź przypuszczonemi do handlu z temi osadami, a Król Ferdynand utrzymać ma tytuł Króla Hiszpanii i Indyy.

Pisma tuteysze mówią ciągle, że woyska Francuzkie trzymać będą osadzoną część Hiszpanii, i że woyska Hiszpańskie rozpuszczone zostaną.

Dom Napoleona na wyspie S. Heleny zamieniony teraz został na dom szkolny. Wielu podróżnych zbacza z drogi dla widzenia grobu Napoleona, na którym znayduie się prosty napis: „Jeneral Bonaparte.„

Jedno z pism tuteyszych zawiera list, w ktorym iest wzmianka o wieyskim ludzie Hiszpańskim, i z którego poznać można iak mało przywiązany był do konstytucyi. Pisany on iest przez człowieka, który całą Hiszpaniią obiechał. „Zwiedziłem (wyraża) wiele kraiów i nigdzie nie znalazłem chłopa lepiey ubranego, wolnieyszego i kontentnieyszego iak w Hiszpanii przed rewolucyią. Konstytucyia była śmiertelnym ciosem dla nieznaiącego świata tego ludu. Narodowa zemsta i nawet publiczne zaböystwa nie były karanemi, podatki wybierane tylko były po miastach, ale nigdy po

wsiach," gdzie lud żył w starożytney prostocie. Pleban, alkad i patron były iedynemi po wsiach władzami; policyi nigdzie nie było śladu i chłop wolny od wszelkiego przymusu słuchał tylko patryiarchalney powagi plebana i sędziego, nie znaiąc żadnego ucisku arystokracyi. Niezliczone klasztory utrzymywały tysiące ubogich i włóczęgów. Zgoła Hiszpaniia była wewnątrz teokracką demokracyią z Królem, którego berło rozciągało się iednak tylko do miast."

Z Frankfortu d. 25 Października

Oddalonym z Szwaycaryi wygnańcom Włoskiem udzielone tylko były paszporty do Zieduoczonych Stanów północney Ameryki i przeznaczone im było mieysce do odpłynienia; lecz zdaie się, iż Rząd Angielski dozwolił im przytułku u siebie.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

robione w Obserwatoryum Astronomicznem UNIWERSYTETU JAGIELLONSKIEGO,
w Miesiącu Listopadzie roku 1823.

Dzień	Wysoko: Baromet:			Stan Thermometru			Hygrometr	Wiatr	Stan Atmosfery.
	rano	po poł:	wieczr:	rano	po poł:	wieczr:	rano pop: wie:	ran: p.p. w.	
11.	2711,9	28 0,0	2711,6	—5.	† 0,2	—2,4	90° 69° 80°	NO.NO.O	poch.poch. pog.
12.	2710,0	27 9,7	27 9,3	—1.	0	† 0,2	91. 90. 100	O. O. O.	poch desz.poch.
13.	27.8,8	27.9,6	2710,0	† 1.	† 3.	† 2,5	100.95. 100.	O.O.O.	desz.poch. desz.
14.	27.9,9	27 8.9	27.7,2	† 2,4	† 5.	† 1.	100. 85. 90.	O.SO.O	poch.poch. pog.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę d. 16 b. m. daną będzie wielka Opera w 3 aktach z dzieł W. Bogusławskiego, z muzyką sławnego Cherubiniego, pod nazwiskiem: *Dwa dni trwogi*, czyli *Woziwoda Paryzki.*

W następuiący Wtorek, to iest dnia 18 Listopada 1823 r. na benefis Marcyanny Włodkowey, daną będzie wcale nowa tu ieszcze niewidziana Komedya w 5 Aktach z niemieckiego Pana Wolff na iezyk polski przełożona, pod nazwiskiem: *Cezario*, czyli *Piękna Figlarka.*

DONIESIENIA.

Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu. W wykonaniu uchwały Senatu Rządzącego z dnia 4go Listopada r. b. Nru 2846 podaie do publiczney wiadomości, iż wedle Ces. Austryiackich postanowień, Poczta ordynaryyna z Krakowa do Lwowa zaczynaiąc od dnia 1go Września zamiast w Srodę w dnie Wtorkowe odchodzić będzie, reszta dni pocztowych żadney nie ulega zmianie. Listy zaś aż od 1wszey godziny przyymowane będą. — W Krakowie d. 1 Listopada 1823 roku.

Senator Prezyduiący
F. Radwański.
Konwicki, S. W.

Prezes Sądu Appellacyynego, Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. W skutku Reskryptu Senatu Rządzącego pod 31 Października r. b. 1823 do Nru 2589 wydanego, ogłasza, otwarty Urząd Etatowego Kancelisty przy Trybunale I. Instancyi Wol: Miasta Krakowa z Jego Okręgiem — z tym dołożeniem, aby chcący się o dostąpienie tegoż Urzędu ubiegać, prośby swoie, Allegatami, zdatność i dobrą Konduitą udowodniaiącemi, opatrzone — do Preasidium Trybunału I Instancyi, do dnia 1go Grudnia r. b. 1823 zanieśli — a to w celu dalszego przedstawienia do Nominacyi.

W Krakowie dnia 7 Listopada 1823.

Nikorowicz.

Raubach, Sekr. S. A.

W skutek rezolucyi Trybunału I. Instancyi Wol: M. Krakowa i Jego Okręgu, z dnia 6go Listopada r. b. 1823 do Liczby 3700 zapadłey, odbędzie się w dniu 17stym Listopada r. b. o godzinie 9tey ranney, w kamienicy przy ulicy Kanonney pod Liczbą 174, licytacya publiczna ruchomości po ś. p. X. Andrzeiu Trzcińskim pozostałych, iako to: sreber, sukien, pościeli, bielizny, książek, stolarszczyzny, i innych — W Krakowie d. 11 Listopada 1823 r.

Małakiewicz, Notaryusz.

Podpisany Komornik Sądowy podaie do publiczney wiadomości, iż w drodze exekucyi Sądowey, wino Tokayskie w butelkach przez publiczną licytacyią w dniu 25 Listopada r. b. 1823 o godzinie 9tey ranney w gmachu Sukiennicach w Rynku głównym Miasta Krakowa sprzedane zostanie, a to za gotową monetę; chęć maiący licytowania na oznaczony czas i mieysce przybędą. — W Krakowie dnia 14 Listopada 1823 roku.

Teodor Jaworski, Kom: Sąd:

Komornik Sądowy Wszelkich Instancyi W. M. Krakowa i Jego Okręgu, uwiadomia Prześwietną Publiczność, iż w dniu 25 Listopada r. b. 1823 o godzinie 9 z rana w Krakowie w głównym Rynku pod L. 18tą obok targu publicznego rozpocznie się, a następnych kontynuowaną będzie Licytacya ruchomości, iako to: Kosztowności, Mebłów pokojowych, Szkła, Porcellany, Książek, Luster, Fortepianu Wiedeńskiego, różnych sprzętów, naczyń Kuchennych, garderoby, Poiazdow, Szorów, i Węgla Kamiennego. Chęć licytowania maiących z gotowemi zaprasza pieniądzmi. — W Krakowie dnia 15 Listopada 1823 r.

H. Salomoński, Kom. Sąd.

W dniu 18 Listopada r. b. 1823 o godzinie 9tey z rana w Krakowie w Sukiennicach odbędzie się Licytacya w drodze Exekucyi Sądowey zatradowanych ruchomości iako to: Lustra ściennego i Zegaru stołowego. — Chęć licytowania maiących z gotowemi pieniędzmi podpisany zaprasza Komornik.

W Krakowie dnia 13 Listopada 1823 r.

H. Salomoński, Kom. Sąd.

Podpisany Optyk Hasselbacher z Bawaryi, mieszkaiący tu w Krakowie w Hotelu P. Lipińskiego na 2gim piętrze pod Nrem 85 gdy nie zabawi tu iak kilka dni ieszcze, poleca się zatem Prześwietney Publiczności z optycznemi szkłami, perspektywami teatralnemi, okularami zachowuiącemi wzrok, lornetkami, mikroskopami, i t. p.

Pewny Obywatel wystawiwszy Dom Zaiezdny nowo wymurowany w Przedmieściu Miasta Krakowa na Smolińsku w Gminie 9tey pod Nro 211 dla wygody Publiczney, uwiadomia Prześwietną Publiczność, iż Materyału iako to: Cegły dobrze wypaloney, tudzież Wapna gnoionego i Skalistego cząstkowo lub hurtem każdego czasu za pomierną cenę dostać można. — Zyczący sobie nabydź tych artykułów, zechcą się udać do Właściciela w mieyscu wspomnionym.